

Sibelius

Karelia Suite

Borodin

Een Steppenschets

Barber

Adagio voor strijkkwartet

Schubert

Zesde Symfonie

ZAANS SYMFONIE ORKEST TOONKUNST

o.l.v. Harriet WAMS

in het Saenredamcollege

Elvis Presleystraat 1 te Zaandijk

Zaterdag 17 april 1999 20.15 uur

Toegangsprijs f 15,- CJP en 65+ f 12,50

BEWIJS VAN TOEGANG

Programma

SIBELIUS

KARELIA SUITE

Intermezzo

Balade

Alla marcia

BORODIN

EEN STEPPENSCHETS

uit Centraal -Azië

BARBER

ADAGIO

Voor strijkkwartet

pauze

SCHUBERT

ZESDE SYMFONIE

Adagio – Allegro – Piu moto

Andante

Scherzo

Allegro moderato

Het Zaans Symfonie Orkest Toonkunst is een vereniging van amateur-musici, opgericht in 1924 als orkestafdeling van de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, afdeling Zaandam en Omstreken. Het orkest repeteert elke dinsdagavond in het Vinkenest, Vinkenstraat 2a, Wormerveer.

Als u mee wilt spelen, kom dan eens langs op een repetitie. Als u vaker naar ons wilt luisteren, wordt dan donateur. U krijgt als donateur per jaar voor ten minste twee van onze concerten een toegangkaart gratis thuis gestuurd.

Secretariaat: Treilerstraat 27B, 1503 JB, Zaandam, 075-6168354.

Harriet Marcia Wams werd op 23 december 1964 geboren te Rotterdam. Van 1974 tot 1988 had zij vioolles. In 1992 deed zij haar artsexamen aan de Vrije Universiteit van Amsterdam.

In 1994 en 1995 studeerde zij orkestdirectie bij Roland Kieft aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Daarnaast deed zij de applicatiecursus koordirectie waarvoor zij in 1996 haar praktijkdiploma haalde.

Zij dirigeerde koren in Utrecht, Bodegraven, Hilversum en Amsterdam.

Tevens is zij vaste dirigent van het Pergolesi-ensemble.

Sinds november 1997 dirigeert zij het Zaans Symfonie Orkest Toonkunst

Jean Sibelius, (8 dec. 1865 - 20 sept.1957).

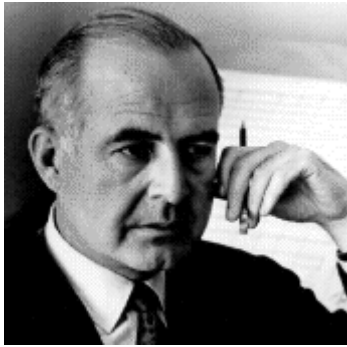
Jean Sibelius werd geboren in Hämeenlinna, ruim honderd kilometer boven Helsinki. Op zijn vijfde begon hij met pianospelen en op zijn tiende kon hij delen van concerten uit zijn hoofd spelen. Uit die tijd komt zijn eerste compositie: "Vespisaroita" (Waterdruppels). Op zijn vijftiende neemt hij vioolles. Hij studeerde eerst rechten; daarna ging hij naar het conservatorium te Helsingfors. Later had hij les in compositie te Berlijn en Wenen. Drie jaar lang gaf hij les in theorie en viool. Een staatsstipendium voor het leven veroorloofde hem sedert 1897 zich geheel aan het componeren te wijden. Sindsdien leefde hij teruggetrokken op een prachtig landgoed. Sibelius wordt vooral in Finland, Engeland en Amerika gewaardeerd. In ons land is hij geliefd als de componist van de Valse triste uit de toneelmuziek bij Jarnefelts "Kuolema" (De dood) opus 44, en van het symfonische gedicht Finlandia opus 26 no. 7. Dit dankbaar stuk, vol koperen gerucht en hevig van ritme, is zeer melodieus. Fijner is de **Suite Karelia** opus 11, al zijn ook nu zijn wat zwaarmoedige invloeden merkbaar van de Finse volksmuziek, zoals die geklonken moet hebben in de provincie Karelië.

Alexander Borodin (11 nov. 1833-27 febr. 1887).

Hij was de onwettige zoon van een Kaukasische vorst, zodat zijn Russische moeder hem opvoedde. Reeds jong bleek zowel zijn muzikale en zijn wetenschappelijke aanleg; hij besloot medicus te worden. Nadat hij in het buitenland op staatskosten had gestudeerd werd hij professor in de scheikunde aan de medische academie te St. Petersburg. In 1862 ontmoette hij Balakirew, bij wie hij les nam in harmonie en compositie. In 1863 trouwde hij met Catharina Protopopowa, een voortreffelijke pianiste, ofschoon niet van beroep, die hem vertrouwd maakte met het werk van Chopin en Schumann. Tijdens haar afwezigheid om gezondheidsredenen stierf hij plotseling tijdens een feestje. Zijn vroege dood was niet alleen een verlies voor de muziek maar ook voor de wetenschap. Borodin behoorde met Moessorgski en Rimski-Korsakow tot het „machtige hoopje”. Zijn voornaamste werk is de onvoltooide opera Vorst Igor, waaruit in de concertzaal de „Polowetzer dansen” worden gespeeld. In dit stuk zijn Russische volksliederen toegepast.

Tot het West-Europese repertoire behoort ook het orkestwerk **In de steppen van Midden-Azië**. De componist gaf er zelf dit korte programma bij: “In de stilte van de zandige steppen weerklinkt het refrein van een vredig Russisch lied. Men hoort ook Oosterse, droefgeestige zangen; men hoort de stappen van paarden en kamelen die naderen. Een karavaan, begeleid door Russische soldaten, gaat door de onmetelijkheid van de woestijn. Zij vervolgt zonder vrees haar lange reis, vol vertrouwen in de bewaking door de strijdmacht. Zij gaat verder, steeds verder. De zangen van de Russen en van de autochtonen versmelten. Terwijl zij zich verwijderen verzwakken zij meer en meer en tenslotte verliezen zij zich in de verten van de woestijn.”

Barber (1910-1981).

Samuel Barber werd geboren in West Chester, Pennsylvania, USA op 9 maart 1910. Zijn muzikale capaciteiten bleken al vroeg en op zijn twaalfde speelde hij al als organist. Hij studeerde aan het Curtis Institute of Music in Philadelphia bij Rosario Scalerò compositie, Isabelle Vengerova (piano) and Emilio de Gogorza (zang). Hij keerde daar later terug om orkestratie en compositie te geven. Hij begon serieus te componeren in zijn late tienerjaren en op zijn drieëntwintigste werd zijn eerste orkestwerk uitgevoerd. Orkestwerken werden zijn belangrijkste composities waarvan het Adagio voor strijkers het bekendste is.

Na zijn diensttijd in het Army Air Corp (waar hij zijn tweede symfonie schreef) kwam hij terug naar de USA waar hij een huis deelde met een andere grote Amerikaanse componist, Gian Carlo Menotti.

Hij won twee Pulitzer prijzen in 1958 (de opera Vanessa - tekst van Menotti) en in 1963 (Concert voor Piano en Orkest). De wereld première van de opera Antony and Cleopatra opende het nieuwe auditorium van de Metropolitan Opera in het Lincoln Centrum voor Uitvoerende Kunsten op 16 September 1966.

Eén van de opmerkelijke kwaliteiten van zijn werken zijn de vloeiende melodieën. Gecombineerd met zijn onbetwiste vaardigheid in de orkestratie, produceerde zijn lyrische werkwijze een intense, emotionele sterkte, die hij gedurende zijn hele carrière behield.

Veel jaren bracht Barber door in Europa, daartoe in de gelegenheid gesteld door zijn Prix de Rome. Zijn grote succes was het langzame deel uit zijn strijkkwartet, dat hij in 1936 in Rome schreef. In een bewerking voor strijkorkest door de componist zelf, werd het uitgevoerd door niemand minder dan de dirigent Toscanini, tijdens diens Amerikaanse tournee.

Binnen Toonkunst bevinden zich orkestleden, die in staat zijn om ook solistisch op te treden. Met het Adagio van Barber geven ze hiervan een voorbeeld. Vandaag hoort u het in zijn originele vorm voor vier strijkers met Martijn Blaauw, 1^e viool, Ellis Verreyt, 2^e viool, Helga Bakker, altviool en Quirijn Olsthoorn, cello.

Schubert (1797-1828)

"De staat moet mij maar onderhouden, ik kan nu eenmaal alleen maar componeren", schijnt Schubert verzucht te hebben, lang voordat de eerste Sociale Dienst opgericht werd. Dat zijn muziek aan het eind van de 20ste eeuw nog steeds door miljoenen over de hele wereld wordt gekocht en beluisterd, ach dat kon men zich in die tijd van kaarsen en karossen helemaal niet voorstellen.

Franz Schubert werd tweehonderd jaar geleden geboren en hij behoort tot het selecte kwartet aan componisten, waarvan bijna iedereen in elk geval de naam kent: de kerkmusicus Bach, de muzikale 'kleine zelfstandige' Mozart, de revolutionaire misantroop Beethoven en Schubert, de eerste popmuzikant aller tijden.

Hij was een erg klein (1 meter 57) en gezet mannetje, vette lippen, een mopsneus, en een stalen ziekenfonds-brilletje. Een kroegtype ook dat er gewoonlijk onverzorgd uitzag, naar rook stonk en bruine tanden had. Hij was een erg vroegrijp, ook voor wat de muziek betreft. Iets minder vroeg dan Mozart misschien, maar dat maakt het mirakel er niet minder om. Hoewel hij nog jonger dan Mozart overlijdt, schrijft hij tussen zijn tiende en zijn 31ste een gigantisch oeuvre bij elkaar, dat dat van Mozart (ook al zo'n veelschrijver) nog in omvang overtreft: zo'n duizend stukken - dat is iets wat sindsdien niemand hem meer heeft nagedaan.

Schuberts zesde Symfonie

In deze Symfonie herkent men zijn grote voorbeelden, Mozart, Beethoven en Weber.

De opening met het Adagio gaat over in een Allegro. Het tweede deel, het Andante, laat een semi-dramatische mengeling horen van blazers en strijkers in een melodie met eenvoudige, maar aangename variaties. Voor het derde deel verving Schubert het Menuet door een Scherzo, zoals eerder Beethoven dat deed. Ook de ritmiek doet aan Beethoven denken. Het luchtige Presto wordt gevolgd door een daarmee contrasterend Piu lento, waarna het Presto wordt herhaald. Het vierde deel, de finale Allegro moderato geeft de strijkers de ruimte die zij de blazers in het eerste deel moesten geven. Eerst in een dertal thema, later in zich herhalende beweging, om tenslotte toch ook de blazers weer toe te laten in de laatste maten. In dit deel komen passages voor die doen denken aan een volksfeest in het Prater.

Schubert schreef negen symfonieën, waarvan de Onvoltooide het bekendste is. Symfonie nr. 6 ademt een geheel andere sfeer. Merkbaar is ook de invloed van Rossini, die in die tijd (1817) heel populair was bij het

Weense publiek. Luchtige muziek zoals nooit eerder gecomponeerd. Waarschijnlijk werd deze 6^e symfonie voor het eerst gespeeld door een amateur-orkest onder leiding van Schubert zelf. De uitvoering door een beroepsorkest heeft de componist niet meer meegemaakt. Hij stierf enige weken voor die uitvoering.

**Nederlandse
Klassieke
Vakhandel**

COCO *Klassiek*

Sav. Lohmanstraat 3
1501 NG Zaandam
Tel. 075 - 35 37 87

